

Брюксел, 5.2.2019г.
COM(2019) 50 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

за функционирането на Регламент (ЕС) № 1337/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно европейската статистика за трайните насаждения

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

за функционирането на Регламент (ЕС) № 1337/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно европейската статистика за трайните насаждения

1. КОНТЕКСТ

Регламент (ЕС) № 1337/2011 („регламентът“) относно европейската статистика за трайните насаждения¹ влезе в сила на 1 януари 2012 г. С него бяха отменени два правни акта: Регламент (ЕИО) № 357/79 на Съвета от 5 февруари 1979 г. относно статистическите изследвания на площите с лозя² и Директива 2001/109/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2001 г. относно статистическите изследвания, извършвани от държавите членки за установяване на производствения потенциал на насажденията от определени видове плодни дървета³. Регламент (ЕС) № 1337/2011 обхваща събирането на два вида структурни данни за трайните насаждения:

- събиране на данни за овощни градини, а именно ябълки, круши, праскови, нектарини, портокали, лимони, дребноплодни цитрусови плодове и маслини, както и десертни лозя; както и
- събиране на данни за лозя, а именно лозя за производство на грозде за вино, стафиди и грозде с двойно предназначение.

До момента данни са събирани три пъти: два пъти относно овощните градини (2012 г. и 2017 г.) и един път относно лозята (2015 г.).

В член 13 от регламента е предвидено, че „[д]о 31 декември 2018 г. и на всеки пет години след това Комисията преразглежда функционирането на настоящия Регламент. В контекста на преразглеждането Комисията извършва оценка на необходимостта от изготвяне на всички данни, посочени в член 4. Ако в контекста на преразглеждането Комисията прецени, че някои от тези данни вече не са необходими, тя се оправомощава да приеме делегирани актове в съответствие с член 11 за заличаване на определени данни от приложения I и II“.

¹ Регламент (ЕС) № 1337/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно европейската статистика за трайните насаждения и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 357/79 и Директива 2001/109/ЕО (ОВ L 347, 30.12.2011 г., стр. 7).

² Регламент (ЕИО) № 357/79 на Съвета от 5 февруари 1979 г. относно статистическите изследвания на площите с лозя (ОВ L 54, 5.3.1979 г., стр. 124).

³ Директива 2001/109/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2001 г. относно статистическите изследвания, извършвани от държавите-членки за установяване на производствения потенциал на насажденията от определени видове плодни дървета (ОВ L 13, 16.1.2002 г., стр. 21).

В настоящия доклад са обобщени основните констатации от преразглеждането на функционирането на регламента. Докладът се позовава на Европейската стратегия за земеделска статистика за 2020 г., която беше одобрена от Комитета на Европейската статистическа система на 27^{то} му заседание на 19 ноември 2015 г., като с нея се представя новата правна рамка за структурна статистика за трайните насаждения и се отменя Регламент (ЕС) № 1337/2011, чието функциониране е предмет на настоящия доклад.

2. ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ

Прилагането на Регламент (ЕС) № 1337/2011 се оказва в известна степен проблематично, както става ясно от опита по събирането на данни за овощните градини през 2012 г. и 2017 г. и по събирането на данни за лозята през 2015 г., от обратната връзка, дадена на различни срещи на експертни групи⁴, и от докладите за качеството, предоставени от държавите членки. Потребностите на ползвателите също са се променили през последното десетилетие.

2.1 Проблеми, свързани със събирането на данни

От анализа на данните и докладите за качеството става ясно, че при събирането на данни за овощните градини и на данни за лозята има някои присъщи за областта трудности.

2.1.1 Събиране на данни за овощните градини

Съществуват две последици от взаимното съпоставяне на променливите на данните в аналитични таблици (видове по групи, цвят на плода, период на прибиране на реколтата, възраст, гъстота). Първо, държавата членка трябва да използва много високи проценти за формиране на извадките. Сред държавите, които не разполагат с регистър на овощните градини, средният процент за формиране на извадките беше много висок — 54 %. Поради това пет от тези държави трябва да извършат преброяване, за да съберат данни за овощните градини. Второ, за подробната разбивка на данните е необходимо събиране на данни, което струва скъпо и отнема много време. Средните разходи за събирането на данни за овощните градини (за референтна година) са приблизително 220 000 EUR на година, като варират в диапазона от 2 500 EUR до 900 000 EUR. Необходимите трудови ресурси в рамките на статистическите органи варират от 0,1 еквивалента на пълно работно време (ЕПРВ) до 6,2 ЕПРВ. Налице е също така много сериозна тежест за респондентите

⁴ Срещи на Работната група по статистиката за растителните култури (2012—2017 г.), Постоянния комитет за земеделска статистика (до 2014 г.) и Групата на директорите за земеделска статистика (от 2015 г. нататък).

поради огромните извадки и дългите въпросници, за които са нужни много измервания на площите.

За съжаление големите инвестиции, които се правят на национално ниво за събирането на много подробна информация, не позволяват на ползвателите на данните да се възползват в пълна степен, тъй като някои от събираните данни не може да се публикуват поради поверителността на статистическите данни.

Видовете по групи, както са определени в приложение I към регламента, и по-специално за ябълки и круши, не отразяват добре разпределението на видовете по групи в ЕС. Що се отнася до десертните сортове ябълки, 34 % от площите с дървета са класифицирани в групата „Други“, а при крушите — 18 %. Проблемът е дори по-сериозен в северните и източните части на Европа, където в някои държави почти всички овощни градини се числят към клас „Други“.

Трудно е да се събират данни на доброволен принцип за ябълки, круши и праскови, които са засадени за преработка, тъй като в много случаи по-скоро атмосферните условия, пазарните условия и аспектите, свързани с качеството, определят ежегодните решения на земеделските стопани дали да продават плодовете за консумация или за преработка, а не сортът на плодното дърво.

2.1.2 Събиране на данни за лозята

В член 3, параграф 4 от регламента се казва, че информацията за лозя, различни от лозята за десертно грозде (приложение II от регламента), „се осигурява, като се използват наличните данни от лозарския регистър, създаден в съответствие с член 185а от Регламент (ЕО) № 1234/2007 за всички стопанства, включени в споменатия регистър, както е определено в член 3, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕО) № 436/2009“. Задължителната връзка между лозарския регистър и събирането на данни за лозята според регламента поражда проблеми в различни държави членки, тъй като регистърът не е винаги актуален и не съдържа всички сортове, които са включени в регламента. Задължението да се използва регистърът като единствен източник на данни също е проблематично от гледна точка на Кодекса на европейската статистическа практика⁵. Това се дължи на посоченото в член 6, параграф 2, че изборът на източници на статистическа информация следва да се базира на статистически съображения, а според член 12, параграф 1 се изисква изходните данни редовно да се оценяват и валидират.

⁵ Кодекс на европейската статистическа практика за национални статистически органи и Евростат (статистическата служба на ЕС), подкрепен от Комитета на Европейската статистическа система на 16 ноември 2017 г.: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/4031688/8971242/KS-02-18-142-EN-N.pdf/e7f85f07-91db-4312-8118-f729c75878c7> (на разположение само на английски език).

2.2. Потребности на ползвателите

Консултацията с генералните дирекции, отговарящи за политиката, потвърди, че Комисията трябва непрекъснато да разполага с точна информация относно потенциала на насажденията за производство на определени видове трайни насаждения в рамките на ЕС. За осигуряване на надлежното управление на Общата селскостопанска политика Комисията изисква редовното представяне на данни за трайните насаждения. Прегледът на данните обаче показва, че може да бъдат приложени важни мерки, за да се намали тежестта, по-специално за събирането на данни за овощните градини.

Следните променливи не са необходими повече в рамките на структурните статистически данни, които се предоставят за целите на наблюдението на политиката:

- видове по групи — за ябълки и круши;
- цвят на плода — за праскови, нектарини и десертно грозде; както и
- период на прибиране на реколтата — за праскови, нектарини, кайсии, портокали и дребноплодни цитрусови плодове.

Освен това вече няма нужда от представяне в аналитична таблица на използваните променливи за възраст и гъстота, макар че може да бъдат събирани поотделно. Данните може да се събират периодично на интервали от 6—7 години, тъй като овощните градини и лозята се характеризират с относително стабилна структура. В съответствие с регламента държавите членки, в които се отглеждат лозя с площ от най-малко 500 ha, трябва да въведат събирането на данни. За овощните градини прагът е 1000 ha на национално ниво за всеки отделен вид плодни дървета. За да се хармонизира този праг с другите мерки и регистри в лозаро-винарския сектор, той трябва да бъде 1000 ha и за лозята за винопроизводство.

За политиката са необходими данни, които по-добре отразяват регионалните площи. Съгласно регламента данните за плодните дървета се събираха на ниво NUTS 1⁶, а данните за лозята, предназначени за производство на вино — на ниво NUTS 2. Тъй като тези данни са важни за анализирането на регионалния потенциал на овощните градини и лозята както в контекста на пазарното управление, така и в случай на криза, всички структурни данни за овощните градини и лозята са нужни на ниво NUTS 2.

3. ЕВРОПЕЙСКА СТРАТЕГИЯ ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА СТАТИСТИКА ЗА 2020 Г. И НОВОТО ПОКОЛЕНИЕ ЗЕМЕДЕЛСКА СТАТИСТИКА: ПОСЛЕДИЦИ ЗА РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1337/2011

От 2014 г. насам Евростат работи усилено по Стратегията за земеделска статистика за 2020 г. и след това⁷ съвместно с ползвателите на данни (главно други отдели на Комисията и институции на ЕС) и националните статистически институти. Със Стратегията за земеделска статистика се цели:

- ефективно да се изготвя статистика, отговаряща на потребностите на ползвателите;

⁶ Номенклатура на териториалните единици за статистиката

⁷ Работен документ на службите на Комисията — Оценка на въздействието, придружаваща Стратегията за земеделска статистика за 2020 г. и след това и последващи потенциални законодателни сценарии, SWD/2016/0430 final — 2016/0389 (COD), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016SC0430> (на разположение само на английски език).

- да не се увеличава значително тежестта за респондентите и за статистическите системи и да се предоставят на разположение повече статистически данни;
- да се повиши съгласуваността между подобластите на земеделската статистика;
- да се пояснят и рационализират понятията и определенията;
- да се подобри качеството на земеделската статистика; както и
- да се подобри интегрирането на статистиката в областта на селското стопанство, горското стопанство, земеползването и околната среда.

След като Комитетът на Европейската статистическа система подкрепи стратегията през 2015 г., етапът на прилагане започна. В оценката на въздействието беше преценено, че прилагането на стратегията на два етапа в най-голяма степен отговаря на нуждите на статистическата система и ползвателите на данни.

- Първият етап е Рамковият регламент относно интегрирана статистика за земеделските стопанства (ИСЗС), който обхваща изследванията на структурата на земеделските стопанства, понастоящем попадащи в обхвата на Регламента относно изследванията на структурата на земеделските стопанства⁸, статистическите данни за структурата на овощните градини и лозята съгласно Регламент (ЕС) № 1337/2011 и някои агроекологични показатели. Събирането на структурни данни за овощните градини и лозята ще се осъществява в рамките на модули „Овощни градини“ и „Лозя“ съгласно Регламент (ЕС) 2018/1091 (Регламент относно ИСЗС)⁹, приет на 18 юли 2018 г. Регламент (ЕС) № 1337/2011 е отменен, считано от 1 януари 2022 г.
- Вторият етап е Регламентът относно СССКП (статистика за селскостопанските суровини и крайни продукти), обхващащ, наред с други, отглеждането и баланса на културите.

В модулите „Овощни градини“ и „Лозя“ съгласно Регламента относно ИСЗС няма да се съдържат толкова подробни данни относно характеристиките на културите, но те ще се предоставят на Евростат като микроданни, свързани с основните данни за земеделските стопанства. Това дава възможност за по-гъвкавото използване на данните и за удовлетворяването в по-голяма степен на потребностите на ползвателите. Микроданните ще позволят използването на аналитични таблици, показващи какъв тип земеделски стопани отглеждат различните видове трайни насаждения и как работят тези земеделски стопани (напр. възраст, образование и обучение, други селскостопански дейности, други доходоносни дейности, дали се намират в необлагодетелствани райони и т.н.).

⁸ Регламент (ЕО) № 1166/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно изследванията на структурата на земеделските стопанства и изследването на земеделските производствени методи и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 571/88 на Съвета (ОВ L 321, 1.12.2008 г., стр. 14).

⁹ Регламент (ЕС) 2018/1091 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. относно интегрирана статистика за земеделските стопанства и за отмяна на регламенти (ЕО) № 1166/2008 и (ЕС) № 1337/2011 (ОВ L 200, 7.8.2018 г., стр. 1).

3.1 Модул „Овощни градини“ според Регламента относно ИСЗС

Структурните статистически данни за овощните градини ще бъдат включени в модул „Овощни градини“ съгласно Регламента относно ИСЗС. Така се решават очертаните в глава 2 проблеми и се отчитат текущите потребности на Комисията. Модул „Овощни градини“ включва приблизително 600 променливи по-малко, отколкото включените в Регламент (ЕС) № 1337/2011. По този начин се очаква да се понижат разходите и тежестта, свързани със събирането на данни, дори като се вземат предвид изискванията за точност на ниво NUTS 2.

Събирането на данни за овощните градини по модул „Овощни градини“ в рамките на интегрираната статистика за земеделските стопанства ще започне през 2023 г.

3.2 Модул „Лозя“ от Регламента относно ИСЗС

Съдържанието на събираните данни за лозята по модул „Лозя“ от Регламента относно ИСЗС ще остане като цяло същото като това съгласно Регламент (ЕС) № 1337/2011. Единствената разлика е определението на основните сортове лози. Понастоящем основните сортове са определени като всички сортове лози, които се отглеждат върху площ от най-малко 500 ha на национално ниво. Според Регламента относно ИСЗС те се определят от долу нагоре: всеки винопроизводител докладва 10-те най-широко отглеждани сорта в стопанството, а основните сортове на национално ниво ще се определят въз основа на тези сортове.

В рамките на интегрираната статистика за земеделските стопанства по модул „Лозя“ държавите членки може да изберат да използват най-добрия достъпен източник на данни за събирането на данни за лозята (или събиране на данни или регистър на лозята). Комисията обаче насърчава държавите членки да използват данните от регистъра на лозята във възможно най-голяма степен, тъй като по този начин намаляват както тежестта за респондентите, така и разходите. За да се подобри качеството на данните от регистъра на лозята, Комисията планира да публикува покана за представяне на предложения за отпускането на безвъзмездни средства с цел да се подобри оперативната съвместимост на регистъра за лозята и събирането на статистически данни (включително статистически регистър на земеделските стопанства).

Събирането на данни за лозята по Регламента относно ИСЗС ще започне през 2026 г. Събирането на данни за лозята през 2020 г. ще продължи да се извършва според Регламент (ЕС) № 1337/2011, за да се осигури достатъчно време за хармонизирането на статистическия регистър на земеделските стопанства с регистъра на лозята, което е необходимо в съответствие с Регламента относно ИСЗС.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Регламент (ЕС) № 1337/2011 не е функционирал според планираното при приемането му. Това се дължи на факта, че съдържанието на данните и сравняването на данните в аналитични таблици са твърде подробни. Тези фактори допринесоха за голямата тежест за респондентите и високите разходи за събирането на данните, довели до поверителни данни. През годините потребностите на ползвателите също са се променили и понастоящем Комисията се нуждае от по-малко подробности.

Поради горепосочените причини и с оглед на прилагането на Стратегията за земеделска статистика за 2020 г. и след това, събирането на данни за овощните градини и лозята по Регламент (ЕС) № 1337/2011 е включено в новия Регламент относно ИСЗС.

Регламент (ЕС) № 1337/2011 е отменен, считано от събирането на данни за лозята през 2020 г. (предаване на данни през 2022 г.).

Новото правно основание за структурните данни за овощните градини и лозята в по-голяма степен ще отговори на потребностите на ползвателите и се очаква да намалее тежестта за респондентите. Данните по модулите „Овощни градини“ и „Лозя“ от Регламента относно ИСЗС ще позволят извършването на задълбочен анализ на земеделските стопанства, които отглеждат плодни дървета и лозя. Това се дължи на широките възможности, предлагани от предоставянето на микроданни, което ще позволи обвързването на структурата на овощните градини и лозята с пълните структурни данни за земеделските стопанства. Следователно по този начин ще се засили доказателствената база, използвана при вземането на решения, които оказват влияние върху сектора.